

श्रुतवतांपंडितानां रत्नानीत्यादौ मुक्तानीत्यादिर्यथास्तिशेषः ॥ २५ ॥ तत्रहेतुरस्मदिति हरिणः पांडुरः ॥ २६ ॥ २७ ॥ तथागतः बुद्धमुनिः क्षणिकबुद्धिरित्यावन् यथाहं अनवस्थितबुद्धिस्तथाधृतराष्ट्रोपीत्यर्थः ॥ २८ ॥ एतत्फलमाह अनियम्येति ॥ २९ ॥ प्रक्षिप्यगतइतिशेषः ॥ ३० ॥ युयुत्सुर्योऽधुक्कामः वाक्यमस्मद्वेषेण पांडवानष्टा इत्येवं रूपं ॥ ३१ ॥ तदेवार्थत आह आत्मन इति दुर्योधनेप्युपचारादात्मपदप्रयोगः आत्मनो दुर्योधनस्य ॥ ३२ ॥ प्रमहदंडबंधनं गतः प्राप्तः नोऽस्माभिः ॥ ३३ ॥ अवध्यानामवध्यकल्याणां भीष्मादीनांगुरुत्वाद्वावधानहर्णां ॥ ३४ ॥ विषयः आमिषं ॥ ३५ ॥ नोस्माकं सर्वेषामन्युः क्रोधस्तान् हत्वा विगतः मांत्वेकं शोकोरुंधयति रुणद्धि रोधयति इति वक्तव्ये रुंधयतीति प्रयोगो वक्तुर्वेच्छव्यसूचयति कल्याणेनोपकारेण ॥ ३६ ॥ निवृत्या त्यागेन ॥ ३७ ॥ एतेषु त्यागमेव प्रशंसति त्यागवानिति श्रुतिस्सांगेनैके

नामात्यसुहृदां वाक्यं न च श्रुतवतां श्रुतं ॥ न रत्नानि परार्थानि न भूतद्रविणागमः ॥ २५ ॥ अस्मद्वेषेण संतप्तः सुखं न स्मेहं विंदति ॥ ऋद्धिमस्मासुतां दृष्ट्वा विवर्णो हरिणः क्रशः ॥ २६ ॥ धृतराष्ट्रश्च नृपतिः सौबलेन निवेदितः ॥ तं पिता पुत्रगृह्णित्वा दनुमेनेन ये स्थितः ॥ २७ ॥ अनपेक्ष्यैव पितरंगंगेयं विदुरंतथा ॥ असंशयं क्षयं राजायै वाहंतथागतः ॥ २८ ॥ अनियम्याश्चिंतुब्धपुत्रं कामवशानुगं ॥ यशसः पति तो दीप्ता द्वा तयित्वा सहोदरान् ॥ २९ ॥ इमौ हि वृद्धौ शोकाग्नौ प्रक्षिप्य स सुयोधनः ॥ अस्मत्सद्वेषसंयुक्तः पापबुद्धिः सदैव ह ॥ ३० ॥ कोहि बंधुः कुलीनः संस्तथा ब्रूयात्सुहृज्जने ॥ यथा सावदद्वाक्यं युयुत्सुः कृष्णसन्निधौ ॥ ३१ ॥ आत्मनो हिवयं दोषाद्दिनशः शाश्वतीः समाः ॥ प्रदहंतो दिशः सर्वा भास्वरा इव तेजसा ॥ ३२ ॥ सोस्माकं वैरपुरुषो दुर्मतिः प्रग्रहं गतः ॥ दुर्योधनकृते ह्येतत्कुलं नो विनिपातितं ॥ ३३ ॥ अवध्यानां वधं कृत्वा लोके प्राप्ताः स्मवाच्यतां ॥ कुलस्यास्यांतकरणं दुर्मतिं पापपूरुषं ॥ ३४ ॥ राजारष्ट्रेश्वरं कृत्वा धृतराष्ट्राद्यशोचति ॥ हताः शूराः कृतं पापं विषयः स्वो विनाशितः ॥ ३५ ॥ हत्वानो विगतो मन्युः शोको मां रुंधयत्ययं ॥ धनं जयकृतं पापं कल्याणेनोपहन्यते ॥ ३६ ॥ ख्यापनेनानुतापेन दा नेन तपसापिवा ॥ निवृत्या तीर्थगमनाच्छ्रुतिस्मृतिजपेन वा ॥ ३७ ॥ त्यागवांश्च पुनः पापं नालं कर्तुमिति श्रुतिः ॥ त्यागवान् जन्ममरणेनाप्नोतीति श्रुतिर्यदा ॥ ३८ ॥ प्राप्तवत्मा कृतमतिर्ब्रह्मसंपद्यते तदा ॥ स धनं जयनिर्द्वंद्वो मुनिर्ज्ञानसमन्वितः ॥ ३९ ॥ वनमामं न्यवः सर्वान्गमिष्यामि परंतप ॥ न हि कृत्स्नतमो धर्मः शक्यः प्राप्तुमिति श्रुतिः ॥ ४० ॥

अष्टतत्त्वमानश्रुतिरिति यदायदाह ॥ ३८ ॥ तस्मात्प्राप्तवत्मा लब्धयोगमार्गः कृतमिति श्रवणमननादिना अहं ब्रह्मास्मीति निश्चितबुद्धिः ब्रह्म अखंडानंदं संपद्यते ये केन प्राप्नोति स इति एवं त्यागफलं जानन्नहं निर्द्वंद्वः परियह शून्यः मुनिर्ध्याननिष्ठः ज्ञानेन ब्रह्मालैक्यविषयेण समन्वितो भवितुमिच्छुः ॥ ३९ ॥ समन्वितः सत्त्वावंगमिष्यामि कर्त्तव्यो धर्मः योगेनात्मदर्शनं य दाहयाज्ञवल्क्यः इज्याचारदमोर्हि सादान् सत्प्राध्यायकर्मणां अयंतु परमो धर्मो यद्योगेनात्मदर्शनमिति कर्त्तव्यतमो धर्मस्तु पार्थैतिकं जीवन्मुक्ति सुखं ॥ ४० ॥